

ผลการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย
ที่มีต่อค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย

Effects of “Moderate Class More Knowledge” Activity on Sex Education
Using Affective Domain on Appropriate Sexual Values in Thai Society

ชัชววรรณ จุงกลาง¹ และ จินตนา สรายุทธพิทักษ์²

Chatchawan Jungkarng and Jintana Sarayuthpitak

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา ก่อนทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่มีต่อค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย เลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Sample random sampling) โดยการจับฉลากตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 60 คน โรงเรียนเสนาให้ “วิมลวิทยานุกูล” จังหวัดสระบุรี แบ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย จำนวน 30 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษาแบบปกติ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยได้แก่ แผนกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษาโดยใช้แนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย จำนวน 8 แผนกิจกรรม และแบบวัดค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้วยการทดสอบค่าที (Dependent t-test ในการทดสอบภายในกลุ่ม และ Independent t-test ในการทดสอบระหว่างกลุ่ม)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนน

Article Info: Received 6 June, 2017; Received in revised form 19 December, 2017; Accepted 13 June, 2019

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: fern_eternity-cu@windowslive.com

Graduate student in Health and Physical Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University
Email: fern_eternity-cu@windowslive.com

² อาจารย์ประจำสาขา สุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: jintana.s@chula.ac.th

Lecturer in Health and Physical Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University
Email: jintana.s@chula.ac.th

ค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: เพศศึกษา / การพัฒนาด้านจิตพิสัย / ค่านิยมทางเพศ

Abstract

The purpose of this study was to study the average score of the appropriate sexual values in Thai society before and after implementation of the experimental group students and the control group students. The sample was 60 students from the lower secondary school students of Saohaiwimolwitthayanukul School, Saraburi, chosen by sample random sampling. Thirty students in the experimental group were assigned to using on sex education with affective domain activity while the other thirty students in the control group were assigned to using with the conventional activity. The research instruments were composed of eight activity plans using affective domain. Then data were analyzed by mean, standard deviations, and t-test.

The research findings were as follow: 1) the mean scores of the appropriate sexual values in Thai society of the experimental group students after experiment were significantly higher than before at .05 level. 2) The mean scores of the appropriate sexual values in Thai society of the experimental group students after experiment was significantly higher than the control group students at .05 level.

KEYWORDS: SEX EDUCATION / AFFECTIVE DOMAIN / SEXUAL VALUES

บทนำ

ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ส่งผลเสียต่อสุขภาพของแม่วัยรุ่นและบุตรที่คลอดออกมาเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อสังคมและคุณภาพของประชากรในอนาคตอีกด้วย กล่าวคือ เด็กที่คลอดออกมาท่ามกลางความไม่พร้อมของผู้เลี้ยงดูย่อมมีโอกาสสูงที่จะได้รับการดูแลที่ไม่เหมาะสมหรือด้อยคุณภาพ จากการศึกษาสถิติการคลอดลูกของแม่วัยรุ่น ในช่วง 2-3 ปี (พ.ศ. 2554-2557) ที่ผ่านมา พบว่า การคลอดลูกของแม่วัยรุ่น มีจำนวนสูงโดยเฉลี่ยถึงปีละ 129,000 คน สอดคล้องกับข้อมูลสถิติของแม่วัยรุ่นไทยที่สำรวจโดย คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี พบว่า ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2549-2558) เป็นช่วงเวลาที่มียังมีจำนวน แม่วัยรุ่นสูงขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้แนวโน้มประชากรไทยในระยะ 5-10 ปีข้างหน้า จะเกิดปรากฏการณ์ “เด็กน้อยด้อยคุณภาพ” โดยพบว่า ในปี พ.ศ. 2556 วัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี คลอดบุตรจำนวน 125,371 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2553 ถึงร้อยละ 13.9 เมื่อคิดเป็นอัตราการคลอดบุตรของแม่วัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ต่อจำนวนประชากรอายุ 15-19 ปี 1,000 คน มีมากถึง 51 คน ในปี พ.ศ. 2556 สูงเป็น 13 เท่า ของประเทศสิงคโปร์ นอกจากนี้ ข้อมูลจากกรมสุขภาพจิต ยังพบว่า อัตราการคลอดบุตรของแม่วัยรุ่น จำนวน 54 คน ต่อ 1,000 คน ในปี พ.ศ. 2557 สูงเป็นอันดับที่ 2 ของอาเซียน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2558; สำนักงานอนามัยเจริญพันธุ์, 2557)

ผลจากสถิติและข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า จำนวนการคลอดบุตรของแม่วัยรุ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ถึงปี พ.ศ. 2558 มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นต่อไป ส่งผลให้ประชากรไทยในระยะ 5-10 ปีข้างหน้า จะมีเด็กที่คลอดออกมาท่ามกลางความไม่พร้อม ทั้งด้านทุนทรัพย์และวุฒิภาวะของแม่วัยรุ่นในการดูแลทารกให้มีคุณภาพ จากแนวโน้มของสภาพปัญหาดังกล่าว นับเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายในสังคมจะต้องร่วมกันแก้ไข โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับเยาวชนในช่วงวัยรุ่นมากที่สุด ซึ่งนอกจากปัญหาในเรื่องคุณภาพการเลี้ยงดูเด็กทารกที่คลอดออกมาท่ามกลางความไม่พร้อมแล้ว ยังมีปัญหาด้านสุขภาพทั้งสุขภาพร่างกายคือ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยมีการศึกษาพบว่า วัยรุ่นหญิงมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นชายถึง 8 เท่า เนื่องจากสรีระของเพศหญิงมีพื้นที่

ในการรับเชื้อโรคมามากกว่าเพศชาย และระยะเวลาสัมผัสเชื้อที่ยาวนานกว่า รวมถึงปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ทำให้วัยรุ่นเพศหญิงมีข้อจำกัดทางด้านความคิดมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ ยังพบปัญหาด้านสุขภาพจิตของแม่วัยรุ่น นำมาซึ่งความเสี่ยงที่จะเกิดความเครียด ภาวะซึมเศร้า และอาจนำไปสู่การฆ่าตัวตายอีกด้วย (พัชรี ต้นศิริ, 2557; สำนักงานอนามัยเจริญพันธุ์, 2557)

ค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทยนั้นเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในสังคมไทย ซึ่งมีสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา เป็นต้น เป็นผู้ปลูกฝังค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยค่านิยมทางเพศในสังคมไทยนั้น จะให้ความสำคัญกับเรื่องการรักษานวลสงวนตัวของเพศหญิง ความรับผิดชอบและความเป็นสุภาพบุรุษในเพศชาย รวมถึงความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศที่มีลักษณะคงทนถาวร ซึ่งครอบคลุมในเรื่องความเชื่อที่ถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมทางเพศของสังคมไทย ค่านิยมการรักษานวลสงวนตัว ค่านิยมการให้เกียรติและการวางตัวต่อเพศตรงข้าม การสร้างความดีงามในจิตใจ บทบาทและความรับผิดชอบต่อเพศตรงข้าม ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างเพศ และการเลือกคู่ครองที่เหมาะสมในอนาคต โดยเห็นคุณค่าในแนวทางปฏิบัติดังกล่าว มากกว่าแนวทางการปฏิบัติอื่น ๆ ซึ่งจากสถิติข้างต้น กับความหมายของค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมไทยนั้น จะเห็นว่าในปัจจุบันวัยรุ่นไทยมีค่านิยมทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นำมาซึ่งปัญหาสุขภาพทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ รวมถึงปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ดังนั้นการสร้างเสริมค่านิยมทางเพศในสังคมไทยจึงเป็นปัญหาที่ควรได้รับการส่งเสริมให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทย (ประพิมพ์พร อ้นพาพรหม, 2543; ศักดา สามูล, 2545; สร้อยวัลย์ สุขดา, 2543)

ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีตัวชี้วัดในเรื่องของค่านิยมทางเพศและการปฏิบัติตนทางเพศเพียง 4 ตัวชี้วัดเท่านั้น โดยอยู่ในสาระการเรียนรู้ที่ 2 ชีวิตและครอบครัว มาตราฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต ทำให้การจัดการเรียนการสอนเรื่อง เพศศึกษา ในวิชาสุขศึกษา ไม่เพียงพอต่อการสร้างค่านิยมทางเพศที่

เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมไทย เนื่องจากครูผู้สอนมีเวลาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางเพศของนักเรียนตามตัวชี้วัดที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2551 ปัจจัยเกี่ยวกับเวลาที่ไม่เพียงพอดังกล่าวจึงอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพศศึกษาในวิชาสุขศึกษา ไม่สามารถลดปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

ปัญหาเกี่ยวกับเวลาที่ไม่เพียงพอในจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมค่านิยมทางเพศดังกล่าว สามารถแก้ไขโดยการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามนโยบายการปฏิรูปด้านการศึกษาของรัฐบาลไทยในปัจจุบัน เนื่องจากนโยบายนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการเรียนรู้ นำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงงามของไทย ปลูกฝังความรักและภูมิใจในความเป็นไทย อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเต็มศักยภาพ และมีความสุขในการเรียนรู้ นอกจากนี้ นโยบายการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมค่านิยมทางเพศที่ดีของนักเรียน กล่าวคือ ด้านพุทธิศึกษา (Head) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้แก่นักเรียนวิเคราะห์วิพากษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่เป็นปัญหาในสังคมไทยปัจจุบัน ด้านจริยศึกษา (Heart) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีค่านิยมทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทย ส่วนด้านหัตถศึกษา (Hand) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้แก่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตนทางเพศที่เหมาะสม และด้านพลศึกษา(Health) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพทางเพศที่ดีและเหมาะสมกับวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

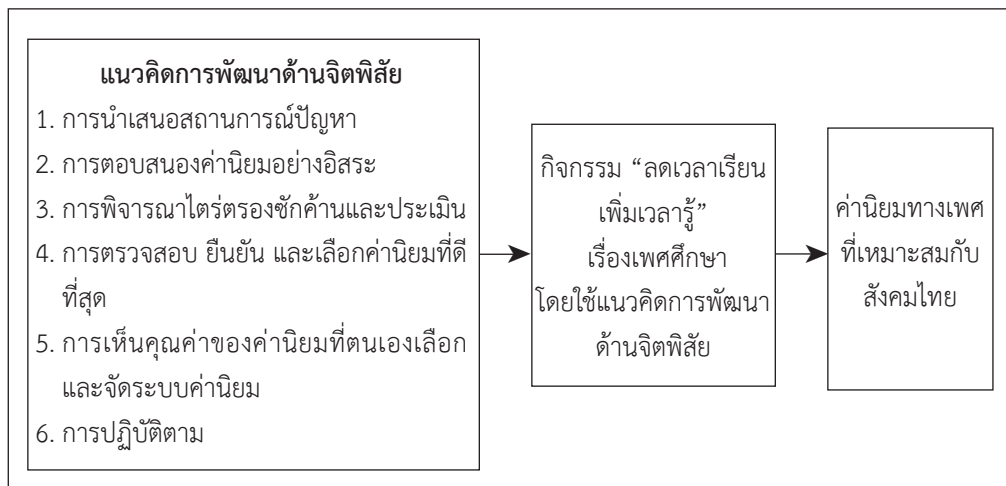
การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่อง เพศศึกษา เพื่อส่งเสริมค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรม จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ส่งเสริมค่านิยมทางเพศที่ดีของสังคมไทย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2557; ทิศนา ขมมณี, 2549; Joyce & Weil, 1996; Krathwohl, Bloom, & Masia, 1964a; Raths, 1996; Shafteel & Shafteel, 1982) จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ นำไปสู่เกิดค่านิยมทางเพศ

ที่ดีของสังคมไทย เนื่องจากแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการวิเคราะห์ปัญหา ประมวลข้อมูล เลือกรหรือตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และสร้างความกระจ่างชัดเจนในความคิดของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่นและสังคมที่ตนเองอยู่มากขึ้น นำไปสู่การมีทัศนคติและค่านิยมทางเพศที่ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพในสังคมไทยต่อไป

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ชั้นการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (ทิสนา แคมมณี, 2549; Joyce & Weil, 1996; Krathwohl, Bloom, & Masia, 1964b; Rath, 1996; Shaftel & Shaftel, 1982) สามารถแบ่งระดับชั้นการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยไว้ 6 ชั้น ประกอบด้วย 1) ชี้นำเสนอสถานการณ์ปัญหา ชั้นที่บุคคลถูกกระตุ้นให้รับทราบว่ามีเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าบางอย่างปรากฏอยู่ บุคคลนั้นจะมีความยินดีหรือมีภาวะจิตใจที่พร้อมที่จะรับสิ่งเร้าหรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า นั้น 2) ชั้นตอบสนองต่อค่านิยมอย่างอิสระ เป็นชั้นการเรียนรู้ที่สูงขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง ในชั้นนี้บุคคลจะเกิดความสนใจอย่างแท้จริง ซึ่งถ้าความสนใจเกิดขึ้นก็หมายความว่า บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหรือมีความรู้สึกผูกมัดกับวัตถุประสงค์ของสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง 3) ชั้นพิจารณาไตร่ตรอง ชักค้ำน และประเมิน เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้บุคคลเกิดความแน่ชัดในค่านิยมที่ตนเองเลือก 4) ชั้นตรวจสอบยืนยัน และเลือกค่านิยมที่ดีที่สุดเป็นการให้บุคคลเกิดความชัดเจนกับการตอบสนองต่อค่านิยมของตนเองครั้งสุดท้ายเพื่อเลือกค่านิยมที่ดีที่สุด 5) ชั้นเห็นคุณค่าของค่านิยมที่ตนเองเลือก และจัดระบบค่านิยม เมื่อบุคคลเกิดค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งมีหลายชนิด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดระบบของค่านิยมต่าง ๆ ให้เข้ากลุ่ม 6) ชั้นปฏิบัติตาม เมื่อการจัดระบบคุณค่าสำหรับตัวเอง เข้ารูปเข้ารอยแล้ว บุคคลจะยึดถือระบบที่จัดเป็นของตนเองแล้วปฏิบัติหรือยึดถือต่อไป จนเกิดเป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2557; ปาริฉัตร ทองเนื้อแข็ง และ จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2558) พบว่าแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยสามารถเพิ่มคะแนนด้านเจตคติด้านสุขภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และการปฏิบัติเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ และการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสามารถสรุปได้ว่าแนวคิดในการพัฒนาด้านจิตพิสัย สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเจตคติ ค่านิยมที่พึงประสงค์ได้มากขึ้น

แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ Krathwohl et al., (1964a) และแนวคิดการจัดกิจกรรมโดยการซั๊กค้ำ รวมทั้งแนวคิดการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติ เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อส่งเสริมความรู้สึกรัก คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมของวัยรุ่น สอดคล้องกับความสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีงามของไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่มีต่อค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่มีต่อค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเสนาไห้ “วิมลวิทยานุกูล” จำนวน 60 คนเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Sample random sampling) โดยการจับฉลากโดยแบ่งเป็นนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย จำนวน 30 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษาโดยวิธีปกติ จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย จำนวน 8 กิจกรรม และแบบวัดค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การดำเนินการก่อนทดลองการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย มีดังนี้

1.1 ทำการทดสอบค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนทำการทดลอง (Pre-test)

1.2 นำผลการทดสอบก่อนการทดลองมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยทดสอบค่าที (Dependent t-test ในการทดสอบภายในกลุ่ม และ Independent t-test ในการทดสอบระหว่างกลุ่ม) เพื่อทดสอบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทยแตกต่างกันหรือไม่

2. ดำเนินการทดลอง

2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที ดังนี้

ตาราง 1 กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย

กิจกรรมโดยใช้แนวคิด การพัฒนาด้านจิตพิสัย	แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย					
	นำเสนอ ปัญหา	ตอบ สนองต่อ ค่านิยม อย่าง อิสระ	พิจารณา ไตร่ตรอง ซักค้ำน และ ประเมิน	ตรวจสอบ ยืนยัน และเลือก ค่านิยม ที่ดีที่สุด	เห็นคุณค่า ของค่า นิยมที่ เลือกและ จัดระบบ ค่านิยม	ปฏิบัติ ตาม
กิจกรรมที่ 1 งามอย่างไทย		✓		✓		✓
กิจกรรมที่ 2 ใกล้เคียงอย่างปลอดภัย	✓		✓		✓	✓
กิจกรรมที่ 3 คิดก่อนพูด		✓		✓		✓
กิจกรรมที่ 4 วางตัวดี	✓		✓	✓	✓	
กิจกรรมที่ 5 มีน้ำใจ			✓		✓	✓
กิจกรรมที่ 6 กระจกสะท้อนคุณธรรม	✓		✓	✓		✓
กิจกรรมที่ 7 สุภาพบุรุษ-สตรีที่ดี			✓	✓		✓
กิจกรรมที่ 8 สุภาพบุรุษ-สตรีของไทย			✓		✓	✓

2.2 กลุ่มควบคุม ดำเนินการจัดกิจกรรมแบบปกติโดยอาจารย์ประจำวิชาของโรงเรียน สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน รวม 8 สัปดาห์ สาระการจัดกิจกรรมของห้องควบคุมเหมือนกับห้องทดลอง

3. การดำเนินงานหลังการทดลอง

3.1 ทดสอบวัดค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทยหลังการทดลอง (Post-test) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทยฉบับเดียวกันกับแบบวัดก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทยเพื่อหาความเที่ยง และค่าอำนาจจำแนกด้วยคอมพิวเตอร์

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าเฉลี่ย Mean (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทยโดยใช้คอมพิวเตอร์

3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทยระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา แบบปกติ มีดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา แบบปกติ ก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย มีดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าเฉลี่ยรายข้อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวม 24 ข้อ จาก 40 ข้อ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายเป็น 8 ประเด็นดังนี้

1) กิจกรรมงามอย่างไทย

กิจกรรมงามอย่างไทย เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบสนองค่านิยมทางเพศอย่างอิสระในการออกแบบการแต่งกายที่เหมาะสมกับการเดินทางไปสถานที่ต่าง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมในการแต่งกายที่เหมาะสมกับสังคมไทยได้ดีกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการใช้กิจกรรมแบบปกติ ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ผู้สอนจัดกิจกรรมโดยการบรรยายจากวิทยากรหรือครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว โดยการทำกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันออกแบบการแต่งกายเป็นกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบ ตรวจสอบ ยืนยัน และเลือกชุดที่เหมาะสมที่สุด เพื่อเป็นการยืนยันค่านิยมการแต่งกายของกลุ่มตนเองให้เหมาะสมกับค่านิยมทางเพศในสังคมไทย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ พิจารณา ถึงความปลอดภัยทางเพศและความเหมาะสมกับสถานที่ และเกิดความมั่นใจในค่านิยมที่ตนเองเลือกผ่านการทำกิจกรรม ในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน พบว่า นักเรียนมีความเตรียมพร้อมก่อนการนำเสนอ สามารถบอกเหตุผลในการออกแบบการแต่งกายได้อย่างเหมาะสมกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นส่วนใหญ่ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของกลุ่มตนเอง และนักเรียนตระหนักถึงความปลอดภัยทางเพศเป็นสำคัญ และมีความพึงพอใจต่อการออกแบบการแต่งกายที่กลุ่มของตนเองได้นำเสนอ นอกจากนี้จะส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด จิตสำนึก และค่านิยมที่พึงประสงค์ตามสังคมไทยแล้ว ยังส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเองอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วตะวัน ศิริลักษณ์นันท์ (2553) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้ปกครองเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการศึกษาเรื่องเพศศึกษาแก่บุตรหลานวัยรุ่น โดยมีขั้นตอนการรับรู้ความสามารถของตนเอง ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีความต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับมาก และหลังการทดลอง พบว่า วัยรุ่นมีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ในเรื่องเพศศึกษา และการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับแนวคิดของ Krathwohl et al., (1964a) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองค่านิยมในลักษณะใดลักษณะหนึ่งผู้เรียนจะเกิดพฤติกรรมความพึงพอใจ

ต่อค่านิยมนั้นและเห็นคุณค่าของค่านิยมที่ตนเองเลือก ซึ่งเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ ไปจนถึงการนำไปปฏิบัติและเกิดการพัฒนาความคิด จิตสำนึก ค่านิยม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัสวรรณ บุญนิธิ และ สุทธิพงษ์ บุญผดุง (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความใฝ่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามทฤษฎีด้านจิตพิสัยของบลูม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาความใฝ่เรียนรู้ตามทฤษฎีด้านจิตพิสัยของบลูม โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการตั้งใจเรียน ด้านความขยัน ด้านการสืบค้นข้อมูล ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านการสรุปความรู้ และด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2) กิจกรรมใกล้ชิดอย่างปลอดภัย

กิจกรรมใกล้ชิดอย่างปลอดภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อต้องอยู่ใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม ผู้วิจัยจึงนำเสนอสถานการณ์ปัญหาทางเพศ ในลักษณะต่าง ๆ และให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มผ่านการถ่ายทำละครสั้นเกี่ยวกับปัญหา การใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม ในกิจกรรมนี้ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะต้องพิจารณา ไตร่ตรอง เนื้อเรื่อง ในละครสั้นของกลุ่มตนเอง และออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน และให้นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ช่วยกัน ชักค้ำและประเมิน ในกิจกรรมนี้ ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า การทำงานเป็นทีม จะช่วยให้ผู้เรียน มีความกระตือรือร้น สร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มตนเองกันอย่างขะมักเขม้น และช่วยกันชักค้ำ ใช้คำถาม ถามเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ในการนำเสนอละครสั้นเกี่ยวกับปัญหาทางเพศจากสถานการณ์ การใกล้ชิดเพศตรงข้าม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนนำคำถามที่เพื่อนในชั้นเรียนชักค้ำหรือ ความคิดเห็นของเพื่อนกลับไปวิเคราะห์และค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำกลับมายืนยันค่านิยม ที่ตนเองเลือกโดยการนำเสนอเนื้อเรื่องอีกครั้ง พบว่า นักเรียนสามารถปรับปรุงเนื้อเรื่องได้ อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและสามารถถ่ายทอดเรื่องราวออกมาได้อย่างชัดเจน รวมถึงให้ข้อคิด ของละครที่กลุ่มของตนเองนำเสนออีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มที่ได้รับสถานการณ์การอยู่ใน โรงภาพยนตร์กับเพศตรงข้าม นักเรียนได้แสดงละครสั้นเกี่ยวกับเพศชายที่ให้เกียรติเพศหญิง โดยการไม่สัมผัสร่างกายของฝ่ายหญิง และฝ่ายหญิงก็แสดงอาการนั่งที่สำรวม สุภาพ ไม่นิยมตัวหรือเอนตัวไปทางฝ่ายชาย แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีวิธีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อต้องใกล้ชิดกับเพศตรงข้ามส่งผลให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทยได้ดี กว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการใช้กิจกรรมแบบปกติจากการเล่าเรื่องของครูผู้สอน ซึ่งทำให้ผู้เรียน

ไม่สามารถเห็นภาพรวมของผลกระทบที่ตามมาได้อย่างชัดเจน เนื่องจากการทำกิจกรรมที่มีการสื่อสารเพียงฝ่ายเดียว ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่ตามมาจะเป็นอย่างไรนำไปสู่ความเสี่ยงในการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce and Weil (1996) ที่กล่าวว่า การซักค้ำนโดยใช้คำถาม จะทำให้ผู้เรียนรับรู้ข้อเท็จจริงจากปัญหาผ่านการวิเคราะห์ พิจารณา ไตร่ตรอง และเลือกจุดยืนหรือค่านิยมที่เหมาะสมด้วยเหตุผลที่เหมาะสม เกิดค่านิยมและความเข้าใจในตนเอง การกระจ่างในความคิด และพัฒนาความคิดความสามารถในการตัดสินใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนทักษะชีวิต การคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นทีม จะช่วยสร้างเสริมคุณลักษณะค่านิยมที่ดีงาม

3) กิจกรรมคิดก่อนพูด

กิจกรรมคิดก่อนพูด เป็นกิจกรรมที่สร้างลักษณะนิสัยการให้เกียรติเพศตรงข้าม ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนตอบสนองค่านิยมเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ใช้ในการพูดเพื่อให้เกียรติเพศตรงข้ามอย่างอิสระ โดยการนำคำที่กำหนดให้ไปแต่งเป็นประโยคที่แสดงถึงทักษะการพูดเพื่อรักษาหัวใจ และให้เกียรติเพศตรงข้าม ยกตัวอย่างเช่น คำว่า “ตัวเตี้ย” นักเรียนสามารถนำคำศัพท์ไปเปลี่ยนแปลงและแต่งประโยคว่า “ตัวเล็กแบบเธอ ก็ดูดีและน่ารักไปอีกแบบ” ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งประโยคอย่างอิสระ พร้อมแสดงเหตุผลของการแต่งประโยคนั้น ๆ อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ หลังการนำเสนอและการแสดงความคิดเห็นจากเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ผู้วิจัยให้นักเรียนนากลับไปแก้ไขและจดบันทึกลงในสมุดบันทึกประจำตัว ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า ประโยคที่นักเรียนนำเสนอขึ้น เมื่อเพื่อนต่างเพศซักค้ำนหรือให้คำแนะนำในมุมมองใหม่ ๆ ผู้เรียนได้แก้ไขปรับปรุงก่อนที่จะจดบันทึกลงในสมุด ซึ่งทำให้เห็นว่านักเรียนมีการรับฟังผู้อื่น ให้เกียรติผู้อื่น เข้าใจและคำนึงถึงผู้อื่นในคำพูดหรือการกระทำของตนเอง ซึ่งเป็นค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทยในขณะที่นักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมโดยการดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับความรุนแรงในคำพูด ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า นักเรียนนำคำพูดในวีดิทัศน์นั้นไปพูดกับเพื่อน เพราะเข้าใจว่าคำพูดเหล่านั้นเป็นคำพูดสำหรับวัยรุ่น ถือเป็นการเลียนแบบตามกระแสสังคมผ่านการบริโภคสื่อ จึงเป็นการปลูกฝัง

ค่านิยมทางเพศที่ไม่เหมาะสมโดยไม่ตั้งใจของผู้สอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Rath (1996) ที่กล่าวว่า การให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น กำหนดทางเลือกเพื่อเพิ่มอิสระทางความคิดให้กับนักเรียน จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาค่านิยมมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต จะช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในค่านิยมที่ตนเองเลือกและยึดถือปฏิบัติอย่างมั่นคง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐติกา ขวุกเขียว (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินด้านจิตพิสัยเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนารูปแบบการประเมินผลด้านจิตพิสัยเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน ประกอบด้วย เป้าหมายการประเมิน สิ่งที่มีประเมิน วิธีการประเมิน และวิธีการตัดสินการประเมินด้านจิตพิสัยเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการประเมินด้านจิตพิสัยเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน พบว่าการประเมินนี้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

4) กิจกรรมวางตัวดี

กิจกรรมวางตัวดี เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังค่านิยมทางเพศในด้านการวางตัวกับเพศตรงข้าม ผู้วิจัยได้นำเสนอสถานการณ์ปัญหาการวางตัวต่อเพศตรงข้ามที่ไม่เหมาะสม แต่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน เช่น การพูดจาหยาบคายกับเพื่อนซึ่งเป็นเพศตรงข้าม การหยอกล้อหรือเล่นกันอย่างรุนแรง เป็นต้น ซึ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงวิธีการวางตัวต่อเพศตรงข้ามอย่างเหมาะสม เมื่อครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติหน้าชั้นเรียน ผู้เรียนมีปฏิริยาในการตอบสนองค่านิยมในการหาวิธีการวางตัวต่อเพศตรงข้ามอย่างอิสระเพื่อป้องกันปัญหาทางเพศเช่น แสดงวิธีการเล่นกับเพื่อนซึ่งเป็นเพศตรงข้ามอย่างสุภาพ ไม่ตะแคงเนื้อต้องตัวกันโดยไม่จำเป็น แต่หากมีความจำเป็นที่จะต้องสัมผัสร่างกายของเพศตรงข้าม นักเรียนจะแนะนำส่วนที่ควรสัมผัสเช่น ไหล่หรือแขน และกล่าวขอโทษกันหากมีการล่วงเกินฝ่ายตรงข้ามโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ได้ช่วยกันระดมสมอง ช่วยกันแสดงความคิดเห็น ชักค้ำนำเสนองานของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข แสดงบทบาทสมมติ ผลการกระทำของนักเรียนที่สามารถสังเกตได้คือ นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติในรูปแบบของการปฏิบัติเพื่อวางตัวต่อเพศตรงข้ามได้อย่างปลอดภัยไม่ก่อให้เกิดอันตรายทางเพศอย่างเป็นธรรมชาติ หลังจากที่ได้รับความคิดเห็นจากเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ แล้ว นักเรียนได้สร้าง

องค์ความรู้และข้อสรุปในค่านิยมการวางตัวต่อเพศตรงข้ามในทางปฏิบัติในชีวิตประจำวันด้วยตนเองซึ่งแตกต่างจากการทำกิจกรรมของกลุ่มควบคุมที่ครูผู้สอนให้การบรรยายประกอบกับการใช้คำถาม ถามผู้เรียนเท่านั้น ทำให้นักเรียนไม่เกิดความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญของค่านิยม สอดคล้องกับแนวคิดของ Shaftel & Shaftel (1982) ที่กล่าวว่า แนวคิดในการพัฒนาด้านจิตพิสัยให้มีความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น และเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันและนำข้อสรุปที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เนื่องจากสถานการณ์ปัญหาที่มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ที่กล่าวว่า กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนอย่างมีความสุข

5) กิจกรรมมีน้ำใจ

กิจกรรมมีน้ำใจเป็นส่วนหนึ่งของตัวบ่งชี้องค์ประกอบของค่านิยมทางเพศในสังคมไทย ที่ควรปลูกฝังให้กับนักเรียน ผู้วิจัยได้ให้นักเรียน เล่นเกมฝึกเลี้ยงลูกโป่งเพื่อฝึกคุณธรรมความมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์โดยการให้นักเรียนวางแผนการเลี้ยงลูกโป่งของตนเองและของเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งผลการกระทำของนักเรียนที่สามารถมองเห็นได้คือ นอกจากนักเรียนจะเลี้ยงลูกโป่งของตนเองเพื่อไม่ให้ตกพื้นแล้ว ยังแสดงความมีน้ำใจช่วยกันเลี้ยงลูกโป่งของเพื่อนไม่ให้ตกพื้นอีกด้วย ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มเป็นอย่างดี และหลังจากการเล่นเกมที่ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนจดบันทึกข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม จากการตรวจสอบและประเมินสมุดบันทึก ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า นักเรียนสามารถเขียนข้อคิดที่ได้รับได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเห็นคุณค่า เกิดเจตคติและค่านิยมของตนเองและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมในขณะที่กลุ่มควบคุมนั้นครูผู้สอนพานักเรียนกลุ่มควบคุมไปทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์โดยการเก็บขยะรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ทำให้นักเรียนบางคนแสดงอารมณ์ไม่พึงพอใจ เนื่องจากอากาศร้อนและเป็นการทำกิจกรรมตามคำสั่งของครูผู้สอน ไม่ได้มาจากความรู้สึกชอบหรือต้องการแสดงออกด้วยตนเอง จึงสามารถสรุปได้ว่ากิจกรรมมีน้ำใจสามารถส่งเสริมองค์ประกอบด้านคุณธรรมความมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ของค่านิยม

ทางเพศในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร ทองเนื้อแข็ง และจินตนา สราวุธพิทักษ์ (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาตามแนวความคิดพัฒนาด้านจิตพิสัย ที่มีต่อเจตคติด้านสุขภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติด้านสุขภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ และการปฏิบัติ เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมอชมา วัฒนบุรานนท์ (2553) ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้รูปแบบ “ความรัก” เพื่อสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวจิตตปัญญาศึกษา โดยมีกิจกรรมเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม ความดีงามในจิตใจ ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น และดีกว่ากลุ่มควบคุม ในด้านความดี ความจริง และความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6) กิจกรรมกระจกสะท้อนคุณธรรม

กิจกรรมกระจกสะท้อนคุณธรรม เป็นกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนโดย ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนจับคู่เขียนลักษณะคุณธรรมที่เพื่อนในคู่ของตนเองมี และให้สลับกันอ่านเพื่อให้นักเรียนได้ฟังความคิดเห็นจากบุคคลรอบข้างและคิดพิจารณา ไตร่ตรอง และประเมินว่าตนเองมีคุณธรรมอย่างไรที่เพื่อนเขียนจริงหรือไม่ ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนซักค้ำกันอย่างมีเหตุและผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้เกียรติผู้อื่น และเลือกที่จะยอมรับและปรับปรุงตนเอง ในกิจกรรมนี้ผู้วิจัยได้เห็นนักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในคู่ของตนเอง กล้าที่จะยอมรับในข้อเสียของตนเอง และนำคำแนะนำของผู้อื่นไปแก้ไขและปฏิบัติตามอย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถประเมินได้จากสมุดบันทึกประจำตัวของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Krathwohl et al. (1964b) ที่กล่าวว่า การปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ และการเห็นคุณค่าของค่านิยม จะนำไปสู่การปฏิบัติจนเป็นนิสัย และเกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ที่กล่าวว่า กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นการจำลองสภาพจริงของสังคม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเพิ่มพูนทักษะในการแก้ไขปัญหา และให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม

7) กิจกรรมสุขภาพบุรุษ-สตรีที่ดี

กิจกรรมสุขภาพบุรุษ-สตรีที่ดี เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนเข้าใจในค่านิยมและรู้คุณค่าของการเป็นสุขภาพบุรุษและสุขภาพสตรี ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของเพศตรงข้าม พิจารณาอุปสรรคในแต่ละกิจกรรมที่แต่ละเพศต้องพบเจอในความเป็นจริงของชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าในความเป็นสุขภาพบุรุษและสุขภาพสตรี เห็นมุมมองของเพศชายและเพศหญิง และความสำคัญของแต่ละเพศ การให้เกียรติ ความเห็นใจซึ่งกันและกัน หลังจากการทำกิจกรรม ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนบันทึกความรู้สึกลงในสมุดบันทึก จากการตรวจสอบสมุดบันทึกพบว่า ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น พิจารณาไตร่ตรองถึงข้อดีและข้อจำกัดของเพศตรงข้าม และเลือกที่จะปฏิบัติต่อเพศตรงข้ามอย่างให้เกียรติซึ่งกันและกันขณะที่นักเรียนกลุ่มควบคุมนั้นทำกิจกรรมในลักษณะการฟังบรรยายจากครูผู้สอนเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของสุขภาพบุรุษและสุขภาพสตรี ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียนเนื่องจากไม่เห็นภาพในเชิงปฏิบัติของคำว่า สุขภาพบุรุษและสุขภาพสตรี จึงคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับตนเอง ซึ่งผลจากการทำกิจกรรมสุขภาพบุรุษ-สตรีที่ดี ของกลุ่มทดลอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Krathwohl et al. (1964b) ที่กล่าวว่า การปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน นักเรียนจะนำความรู้สึกที่ยึดถือนั้นไปปฏิบัติตามจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กลุ่มงานวิชาการสุขภาพจิต (2548) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการศึกษาการบูรณาการกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง ร่วมกับการสอนเพศศึกษาต่อ ค่านิยมและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีค่านิยมทางเพศแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8) กิจกรรมสุขภาพบุรุษ-สตรีของไทย

กิจกรรมสุขภาพบุรุษ-สตรีของไทย เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เข้าใจบทบาทค่านิยมทางเพศในการเป็นสุขภาพบุรุษและสุขภาพสตรีที่เหมาะสมกับสังคมไทย ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเพื่อฝึกปฏิบัติคุณลักษณะของสุขภาพบุรุษและสุขภาพสตรีที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ในจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งกิจกรรมในแต่ละขั้นเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียน

ได้แสดงค่านิยมทางเพศของตนเองอย่างอิสระ เรียนรู้ค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย ด้วยตนเอง และเข้าใจในคุณลักษณะของเพศตนเอง และคุณลักษณะของเพศตรงข้ามในการเป็น สุภาพบุรุษและสุภาพสตรีตามคุณลักษณะของสังคมไทย ผ่านการแสดงบทบาทสมมติ ค่านิยมทางเพศของนักเรียนที่สามารถเห็นได้ชัดคือ นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความกล้าแสดงออกทางความคิดอย่างเหมาะสมกับค่านิยมทางเพศในสังคมไทยมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรมในทุกขั้นตอน และจากการสังเกตนักเรียนกลุ่มควบคุมสามารถสังเกตได้ว่า นักเรียนดูเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถดึงความรู้สึก ความคิดเห็นและค่านิยมทางเพศที่อยู่ภายในของนักเรียน ให้แสดงออกมาได้ การทำกิจกรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองจึงสามารถปลูกฝังค่านิยมทางเพศในสังคมไทยได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม สอดคล้องกับแนวคิดของ Shaftel, & Shaftel (1982) ที่กล่าวว่า การใช้บทบาทสมมติ เป็นวิธีการช่วยให้บุคคลแสดงความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ที่อยู่ภายในออกมา จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา สราวุธพิทักษ์ (2557) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีขั้นตอนการสอนโดยการใช้บทบาทสมมติ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 การใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา ในกิจกรรมสุภาพบุรุษ-สุภาพสตรีที่ดี เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้อุปกรณ์จำนวนมากและต้องใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรม ครูผู้สอนควรจัดเตรียมอุปกรณ์และทำความเข้าใจกับผู้เรียนเกี่ยวกับกฎระเบียบในการทำกิจกรรมอย่างชัดเจน เพื่อความปลอดภัย และเพื่อให้การทำกิจกรรมดำเนินไปอย่างราบรื่น

1.2 การใช้รูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย” เพื่อให้ได้ข้อมูลการแสดงค่านิยมทางเพศ จากตัวนักเรียนอย่างแท้จริง ครูผู้สอนควรให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และควรเข้าใจธรรมชาติ

ของพฤติกรรมของนักเรียนในช่วงวัยรุ่น

1.3 ในแต่ละกิจกรรม ครูผู้สอนควรใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย เข้ามาเสริมเพิ่มเติมในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อให้กิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน และควรมีการชมเชยนักเรียนเพื่อเป็นการเสริมแรงทางบวกและเพิ่มแรงจูงใจให้กับผู้เรียนในแต่ละกิจกรรม ให้นักเรียนรู้สึกมีอิสระและมั่นใจตนเองในการแสดงความคิดเห็น หรือแสดงค่านิยมทางเพศของตนเองออกมาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยต่อการส่งเสริมด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิด ความสามารถด้านทักษะต่าง ๆ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ควรมีการนำวิธีการสอนของแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ หรือวิธีอื่น ๆ มาบูรณาการร่วมกับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับการปฏิบัติของผู้เรียน และพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงทางด้านค่านิยมและพฤติกรรมการนำไปปฏิบัติของผู้เรียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กลุ่มงานวิชาการสุขภาพจิต. (2548). *ผลการศึกษการบูรณาการกลุ่มตามแนวคิดพิจามาความเป็นจริงร่วมกับการสอนเพศศึกษาต่อ ค่านิยมและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน* (รายงานวิจัย), ขอนแก่น: โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์.

แก้วตะวัน ศิริลักษณ์นันท์. (2553). *การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้ปกครองเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการศึกษาเรื่องเพศศึกษาแก่บุตรหลานวัยรุ่น* (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- จินตนา สราวุธพิทักษ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารครุศาสตร์*, 42(4), 43-61.
- ณัฐติกา ขวกเขียว. (2554). การพัฒนารูปแบบการประเมินด้านจิตพิสัยเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน ช่วงชั้นที่ 1-2 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- ทิตนา แชมมณี. (2549). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภัสวรรณ บุญนิธิ และสุทธิพงศ์ บุญผดุง (2558). การพัฒนาความใฝ่เรียนรู้โดยการจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามทฤษฎีด้านจิตพิสัยของบลูม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- ประพิมพ์พร อันพาพรหม. (2543). การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปาริฉัตร ทองเนื้อแข็ง และ จินตนา สราวุธพิทักษ์. (2558). ผลของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่มีต่อเจตคติด้านสุขภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารครุศาสตร์*, 43(1), 48-62.
- พัชรี ต้นศิริ. (2557). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (รายงานวิจัย). กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น กาญจนบุรี.
- ศักดา สามูล. (2545). การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยเอกชน (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สร้อยวลัย สุขดา. (2543). การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2558). *เผยสถิติแม่วัยรุ่นท้องซ้ำซาก*. สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/25667-เผยสถิติแม่วัยรุ่นท้องซ้ำซาก.html>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานอนามัยเจริญพันธุ์. (2557). *การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น: นโยบายแนวทางการดำเนินงาน และติดตามประเมินผล (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551) *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. (2553). *การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้รูปแบบ “ความรัก” เพื่อสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวคิดตปัญญาศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Joyce, B & Weil, M. (1996). *Models of teaching* (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S., & Masia, B. B. (1964a). *Taxonomy of education objective: The classification of educational goals*. New York: David Mckay.
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S., & Masia, B. B. (1964b). *Taxonomy of education objective: Handbook II: The affective domain*. New York: David Mckay.
- Raths, L. (1996). *Values and teaching*. Columbus, OH: Charles E. Merrill.
- Shaftel, F. R., & Shaftel, G. (1982). *Role-playing in the curriculum*. Englewood Clifts, NJ: Prentice-Hall.